

Henki &

elämä

Jyväskylän seurakunnan lehti 23.10.2014 • numero 16

Nenäpäivänä
autetaan pilke
silmäkulmassa

► sivu 3

Onnelliset parit
koskettelevat
toisiaan

► sivu 4–5

Kirkkopuisto
pyhäinpäivänä
Valon kyläksi

► sivu 16

Pääkirjoitus

Nukkuminen ei ole normaalia

Muistan hyvin ne lapsena televisiossa näkemäni kuvat Afrikan nälkäänäkeistä. Pienokaiset äitinsä kuituneilla rinnoilla ja pinkeävatsaiset pikkulapset, joiden kasvoilla päräsivät sitkeät karpäset.

Nuo Afrikan nälkäänäkevät tarvitsevat edelleen apua. Pienet, likaiset kädet kouraisemassa riisikulhoa ovat totta tänäkin päivänä. Ja yhtä totta on sekin, että kirkko on auttamassa nälkäänäkeviä. Oli ennen, ja on nyt. Kirkon apua tarvitaan myös lähellä. Jyväskyläläisillä on parisuhdeongelmia, mielenterveysongelmia, yksinäisyyttä, asunnotomuutta ja päihdeongelmia. Niissäkin ongelmissa kirkko auttaa.

Kirkko on etenkin sen arvostelijoiden puheissa monesti yhtä kuin sen työntekijät tai vaihtoehtoisesti yhtä kuin sen äänekkäimmät jäsenet. Oikeasti kirkko on kaikki sen jäsenet. Jokainen kirkkoon kuuluva ihminen on osaltaan muokkaamassa kirkosta sen näköistä kuin se on. Joko tekemisillään tai tekemättömyydellään.

Äänestämättä jättämisestä pidetään kunta- ja eduskuntavaaleissa varsin isoa ääntä. Näitä nukkuvia äänestäjiä muistutetaan siitä, että jälkipuheita ei kuunnella hyvällä, ellei itse ole edes yritetty vaikuttaa asioihin. Seurakuntavaaleissa äänestämättä jättäminen on ikään kuin normaalia, hyväksyttävää. Mutta vaikka vain harva jaksaa äänestää, natkuttajia riittää. Siihen tuntuu olevan oikeus, vaikkei äänioikeuttaan käyttäisikään.

Seurakuntavaalien ennakoäänestys alkaa maanantaina. Näissä vaaleissa valitaan päättäjät tekemään ratkaisuja muun muassa siitä, miten paljon apua suunnataan niille Afrikan nälkäänäkeville ja miten paljon kriisipapua annetaan ongelmissa painiville paikkakuntalaisille. Järjestetäänkö nuorille kerhoja, näkövammaisille leirejä tai vanhukille arkiapua. Pidetäänkö kirkot kulttuurihistoriallisesti tärkeinä rakennuksina kunnossa vai myydäänkö ne tarpeettomina kuluerinä pois.

Jos kirkko näyttää silmiäsi juuri siltä kuin pitääkin, asiat ovat harvinaisen hyvin. Mutta jos kirkko näyttää sinun silmiäsi ihan vääränlaiselta, nyt jos koskaan on syytä äänestää. Seurakuntavaaleissa nukkuminen ei ole normaalia, se on tyhmää.

Marjo Rönkvist
päätoimittaja

Henki & elämä

Kannen kuva: Jyväskylässä on 188 seurakuntavaaliehdokasta. Ennakoäänestys järjestetään 27.–31.10. Varsinainen vaalipäivä on 9. marraskuuta.

Köyhyysryhmän ääni kuuluu päätöksenteossa

KIRKON TIEDOTUSKESKUS teksti
KAARINA HEISKANEN kuva

Arkipiispa **Kari Mäkinen** on perustanut laajapohjaisen köyhyysryhmän, jonka tavoitteena on laatia yhteinen vetoomus köyhyysongelmien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

– Hyvinvoinnin katveessa maksetaan tällä hetkellä kovaa inhimillistä hintaa, jota talousongelmiin keskittyvä puhe ei tavoita eikä tunnista, arkipiispa Mäkinen sanoo.

Mäkisen mukaan jakautuminen sisäpuolisiin ja ulkopuolisiin näyttää vahvistuvan.

– Köyhyydellä, ulkopuolisuudella ja yksinäisyydellä on monet kasvot. Yhteiskunnan pinnanalaisesta kovuudesta kertoo, että niitä joutuu häpeämään.

Ryhmän pyrkimyksenä on laatia konkreettiset toimenpide-esitykset otettavaksi huomioon seuraavassa hallitusohjelmassa. Köyhyysryhmä haluaa vaikuttaa yhteiskunnalliseen kehitykseen ja päätöksentekoon, jotta kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten asemaa voitaisiin parantaa.

Köyhyysryhmässä ovat mukana keskeiset työmarkkinajärjestöt sekä muita yhteiskunnallisia toimijoita, kuten Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Kuntaliitto, Suomen Yrittäjät, sosiaali- ja terveysalan kattojärjestö SOSTE, Mielen-terveyden keskusliitto, Työttömien valtakunnallinen yhdistys ja Helsingin Diakonissalaitos.

Tapetilla

Pehmoeläimillä on nyt lokoiset oltavat

KAARINA HEISKANEN
teksti ja kuva

Kansainvälinen teddykarhupäivä lähestyy. Pehmoeläimiä juhlistaan maanantaina 27. päivä lokakuuta. Lelukarhu sai nimensä Yhdysvaltain presidentin **Theodore "Teddy" Rooseveltin** mukaan.

Tarinan mukaan Roosevelti osallistui karhunmetsästykseen, mutta

tuloksetta. Isännät ottivat karhun kiinni ja kutsuivat presidentin ampumaan sen, mutta hän kieltäytyi ampumasta.

Pehmonalle on säilyttänyt suosionsa pehmoeläinten joukossa. Kirkollisista pehmonalleista mainittakoon riparinalle Tahvo. Yhteisvastuuarpaisista voitettu Tahvo aloitti rippikoulun käymisen

Pehmonallet, ikään, kokoon tai väriin katsomatta, ovat säilyttäneet suosionsa. Kaikille pehmoeläimille riittää tilaa Vaajakosken kirkossa.

Jakautuminen sisä- ja ulkopuolisiin näyttää vahvistuvan. Köyhyydellä ja ulkopuolisuudella on monet kasvot.

Lukuisten eri tahojen vahva tahto tulla mukaan työskentelemään köyhyysryhmässä ilahduttaa Mäkistä.

– Työskentely käynnistyi hyvässä hengessä. Tässä ollaan tosissaan. Arvostan sitä, Mäkinen sanoo.

Ensimmäisessä kokouksessa kartoitettiin yhteisiä suuntaviivoja. Vetoomuksen sisältö muotoutuu jatkotyöskentelyssä.

– Jatkotyöskentely osoittaa, miten pystymme yhdessä konkreettisesti vaikuttamaan vetoomuksemme keskeis-

tä sisältöä.

Tämä on toinen kerta, kun arkipiispa Kari Mäkinen kutsuu koolle köyhyysryhmän. Edellisen kerran arkipiispa perusti vastavain ryhmän nelisen vuotta sitten. Tuolloin kokoontunut köyhyysryhmä jätti esityksensä keväällä 2011 ennen hallitusohjelmaneuvottelua.

–Tuolloisen esityksemme viestillä oli uskoakseni vaikutusta hallitusohjelmalle tehtäessä, arkipiispa Mäkinen toteaa.

Ajassa

Markus Ilomäki toivoo, että voisi viettää Nenäpäivää kotona siihen aikaan, kun perheen kaikki neljä poikaa ovat hereillä. Ilomäki on suurimman osan viikosta Helsingissä, sillä hän työskentelee Suomen Lähetysseuran kehitysyhteistyökoordinaattorina vastuualueanaan Lähi-itä, verkostoyhteistyö sekä EU-asiat.

Pöljäile kouluiloa Nenäpäivänä Nepaliin

Markus Ilomäki on työskennellyt Nepalissa neljä vuotta. Huumori on Ilomäen mielestä hyvä auttamisen mauste. Hän uskoo, että nepalilaislapset sovittaisivat oitis punaista irtonenää omallekin nenälleen.

KAARINA HEISKANEN teksti
PETRI KANANEN kuva

Mitä teit Nepalissa?

Olin Suomen Lähetysseuran kehitysyhteistyökoordinaattorina neljä vuotta 2008–2012. Työskentelin muun muassa Suomen Lähetysseuran nenäpäivähankkeiden parissa.

Millaista apua siellä tarvitaan?

Monenlaisista. Suuri osa nepalilaisista elää äärimmäisessä köyhyydessä ja osa orjuudessa niin sanotuin maaoirjina. Lasten ja äitien koulutuksessa ja terveydessä on vakavia puutteita. Lapset jäävät ilman koulumahdollisuuksia ja ovat usein hengenvaarassa.

Millaisella rahalla voi auttaa?

Kuten moni on kuullut ei yhteyksissä, 20–40 eurolla kuukaudessa voi muuttaa lapsen elämän. Tämä on osallistuu auttamalla työssä paikkansa myös Nepalissa monen lapsen kohdalla. Varsinkin vammaisen lapsen koulunkäynti olisi uhattuna ilman tukea.

Mikä on parasta kehitysapua?

Kehitysapu on yleensä hyvin kestävä ratkaisu. Olisi syytä tehdä kehitysyhteistyötä, jossa autetaan kehittämään olemassa olevia rakenteita ja yhteisöjä kuten koulu-

järjestelmää lapsiystävälliseksi. Yleensä lasten ja naisten auttamisen ja heidän koulutukseensa ja perusterveyteensä keskittyvä työ on tuloksellisinta kehitysyhteistyötä. Lisäksi vaikuttamistyö lasten oikeuksien toteuttamiseksi on tärkeää, koska sen pohjalta tapahtuvat muutokset ovat monesti kestäviä. Kehitysyhteistyötä ja vaikuttamistyötä on syytä tehdä käsikädessä.

Mikä oli parasta Nepalissa?

Rehelliset ja iloiset ihmiset. Olen palannut Suomeen asuttuani Englannissa, Tansaniassa, Keniassa, Kanadassa ja Nepalissa. Palatessa Suomi on aina onneksi nähtävä ja tervetuloa. Lapset jäävät ilman koulumahdollisuuksia ja ovat usein hengenvaarassa.

Miltä Suomi näytti kotiintulon jälkeen?

Olen palannut Suomeen asuttuani Englannissa, Tansaniassa, Keniassa, Kanadassa ja Nepalissa. Palatessa Suomi on aina onneksi nähtävä ja tervetuloa. Lapset jäävät ilman koulumahdollisuuksia ja ovat usein hengenvaarassa.

Mikä on parasta kehitysapua?

Kehitysapu on yleensä hyvin kestävä ratkaisu. Olisi syytä tehdä kehitysyhteistyötä, jossa autetaan kehittämään olemassa olevia rakenteita ja yhteisöjä kuten koulu-

Jäikö sinulle mieleen jokin osu sanonta, jolla kuvattiin paikallisia oloja, elämää tai tapahtumia?

Yksi yleisimmistä sanonnoista on "ke garne" jota nepalilaiset käyttävät jopa englannin kieleensäankin "what to do". Jos vastaan tulee isompi ongelma, johon ei nähdä ratkaisua, niin todetaan että "ke garne/what to do" Suomalaisittain ehkä "ei voi mitään".

Miltä Suomi näytti kotiintulon jälkeen?

Olen palannut Suomeen asuttuani Englannissa, Tansaniassa, Keniassa, Kanadassa ja Nepalissa. Palatessa Suomi on aina onneksi nähtävä ja tervetuloa. Lapset jäävät ilman koulumahdollisuuksia ja ovat usein hengenvaarassa.

Näetkö unia Nepalista?

Enelmoin Nepalista ja sen vuorista, mutta en valitettavasti näe unia.

Mitä ajattelet nenäpäivästä – että autetaan hassutellen? Otetaanko isot ongelmat liian kevyesti?

Olen asunut niin Afrikassa kuin Aasiassakin. Siellä ihmiset ovat iloisempia kuin Suomessa. Työtä ei Nepalissa kaanovi tehdä kovin vakavalla naamalla, varsinkaan lasten parissa. Vaikka asiat ovat vakavia ei työtä tarvitse tehdä vakavalla naamalla. Nenäpäivän lähestymistapa on hyvä. Olen varma että kaikki lapset Nepalissa olisivat heti laittamassa Nenäpäivänäänää nenäänsä jos se vain olisi mahdollista.

Nenäpäivä on mukana – nuortenilta Monikulttuurikeskus

Nenäpäivä on mukana – nuortenilta Monikulttuurikeskus Glorissa 24.10. klo 16–19, Markus Ilomäki
Kansainvälinen Nenäpäivä tapahtuma 25.10. klo 10–16 Matarankatu 6ssa. Thaimaalaisista ruokaa, basaari, origami-paperitaitelua, afrikkalaisia tanssia. **Improvisaatioteatteria** Impropaati-ryhmä Ravintola Martinassa 31.10. klo 18–19. **Nenäpäiväteemainen Tuomasmessu** 2.11. klo 18 Taulumäen kirkossa. Lisätietoja www.nenapaiva.fi

Faitterit-soittokunta päättää Vastuuviikon

Ekumeenisen vastuuviikon vuoden 2014 teemana on Väkivallan markkinat: Kulutatko rauhaa? Soittaa voi tukea tietämättään, sillä esimerkiksi viihdeteollisuudella on yhteyksiä sotapropagandaan ja sotatahdon lisäämiseen. Elokuville ja väkivaltapeleillä luodaan tiettyissä tapauksissa kuluttajien huomaamatta sodan maailmaa, jossa sodasta tulee hyväksyttävää. Sotilaat harjoittelevat tappamista monesti samoilla pelisimulaatioilla, joita me pelaamme viihteenä Suomessakin.

Vastuuviikko alkoi 19.10. ja päättyi 26.10. Sunnuntaina 26.10. Kuokkalassa Vastuuviikon messussa soittaa Rauhanturvaajaliiton soittokunta Faitterit. Messun jälkeen on juhla, jossa puhuu kenraaliluutnantti **Paavo Kiljunen**.

Reilu seurakunta taas seuraavat neljä vuotta

Jyväskylän seurakunta sai jatkoakaa Reilun Kaupan sertifikaatilleen. Reiluus näkyi muun muassa siinä, että seurakunnan tilaisuuksissa tarjoillaan Reilun Kaupan kahvia, teetä ja mehua, kertoo Paalokan nuorisiohjaaja **Paula Niemitalo**. Hän on Reilun Kaupan yhteishenkilö seurakunnassa.

Irakista paenneille turvaa Jordanian kirkosta

Irakin kiristyttyä tilanne ajaa ihmisiä yhä ahtaammalle Isis-järjestön valloittamissa uusilla alueilla. Suomen Lähetysseura tukee Luterilaisista maailmanliittoa, joka auttaa kriisialueilla olevia sekä sieltä pakennevia siviilejä. Jordanian kirkon ylläpitämiin keskuksiin on sijoitettu yli tuhat Irakista paennutta. He ovat pääosin Mosulista Pohjois-Irakista paenneita kristittyjä.

Suomen Lähetysseura on käynnistänyt keräyksen pakolaisten tukemiseksi Pohjois-Irakissa. Luterilaiselle maailmanliitolle (LML) lähetetään 50 000 euroa. LML vastaa avun toimittamisesta perille.

Yhteisvastuu edisti saattohoidon kehitystä

Suomalaiset lahjoittivat Yhteisvastuukeräykselle lähes neljä miljoonaa euroa. Varoilla parannetaan saattohoitoa Suomessa ja turvataan ihmisoikeuksia Guatemalassa. Kampanjan seurauksena palvelujen puutteista ja hoidon saatuuden sattuamattomuudesta on tultu tietoisiksi. Useilla alueilla on käynnistynyt uusia saattohoidon kehittämishankkeita.

– Toivon, että onnistuimme myös raottamaan kuolemaan liittyvän tabun verhoa, Yhteisvastuun keräysjohtaja **Tapio Pajunen** sanoo.

Surua ei pidä pelätä

Millainen on pyhä?

Pyhä on jotain aivan erityistä, arjen ja maallisen vastakohta. Pyhissä paikoissa ja tilanteissa voi kokea Jumalan läsnäoloa. Pyhään liittyy kunnioitusta ja usein myös tunnekokemuksia. Pyhää on vaikea pukea sanoiksi, mutta jokainen joka on kokenut pyhää, tietää mistä puhutaan. Myös ihmisiä voi sanoa pyhiksi. Pyhäpäivässä yhdistyvät kaikkien pyhien päivä ja kaikkien uskovien vainajien muistopäivä. Pyhyys ei viittaa vain kuolleisiin. Uskova on kasteensa ja uskonsa perusteella pyhä.

Pyhäinpäivä 1.10.
Hartaushetkessä Lahjaharjun kappelissa klo 15 saarnaa pastori Johanna Niiles-Hautanen

Päivän evankeliumiteksti on Jeesuksen autuaaksi julistus. Mikä on autuas?

Autuas tarkoittaa onnellista. Maalliseen onnellisuuteen liitetään usein ajatus aineellisesta tai sosiaalisesta hyvästä, eli onnellinen on vaikkapa rikas, tunnettu tai menestynyt. Hengellisellä tavalla autuas voi kuitenkin elää ulkonaisesti kurjaa ja raskasta elämää, mutta on uskossaan onnellinen. Jeesuksen tarkoittama autuas on siis uskonnollisessa mielessä onnellinen.

Mitä Jeesuksen autuaaksi julistamista ryhmistä kaivataan kipeimmin juuri nyt?

Maailmassa on niin paljon kriisejä ja sotia, että se kaippaa rauhantekijöitä. Pahat asiat eivät ole vain jossakin kaukana, vaan keskellämme. Jokaisen meistä pitäisi olla rauhantekijä. Lisäksi tarvitaan niitä, jotka työksen edistävät rauhaa. Olen iloinen uusimmista Nobelin rauhanpalkinnon saajista, he ovat tosielämän sankareita.

Nyt on taas vainojen tähden autuaita. En osaa olla kateellinen.

Vainojakin on monenlaisia. Äärimmillään kristitty joutuu kuolemaan uskonsa tähden. Pienemässä mittakaavassa vainoja on kaikkialla. Välillä tuntuu, että meitä kristittyjä vainotaan Suomessaakin, niin monenlaista lokaa tulee niskaan. Tärkeintä on pysyä Jumalalle ja itselle rehellisinä.

Mikä oli Jeesuksen pääsanoma tässä tekstissä?

Jeesus halusi rohkaista ja varoittaa.

Matt. 5: 1-12

Nähdessään kansanjoukot Jeesus nousi vuorelle. Hän istuutui, ja opetuslapset tulivat hänen luokseen. Silloin hän alkoi puhua ja opetti heitä näin: "Autuaita ovat hengessään köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta. Autuaita murheelliset: he saavat lohduksen. Autuaita kärsivälliset: he perivät maan. Autuaita ne, joilla on vanhurskauden nälkä ja jano: heidät ravitaan. Autuaita ne, jotka toisia armahtavat: heidät armahdetaan. Autuaita puhdassydämiset: he saavat nähdä Jumalan. Autuaita rauhantekijät: he saavat Jumalan lapsen nimen. Autuaita ovat ne, joita vanhurskauden vuoksi vainotaan: heidän on taivasten valtakunta. Autuaita olette te, kun teitä minun tähtien herjataan ja vainotaan ja kun teistä valheellisesti puhutaan kaikkea pahaa. Illoitkaa ja riemuitkaa, sillä palkka, jonka te tai vaissa saatte, on suuri. Niinhän vainottiin profeettojakin, jotka elivät ennen teitä."

Jokaisessa ihmisessä asuu kosketuksen ikävä

Iho on aisteista käytössä ensimmäisenä ja viimeisenä, ihmiselämän ensi hetkestä viimeiseen hengenvetoon. Yksinäisyyttä ja ahdistusta tuntevat muita enemmän henkilöt, jotka ovat jääneet lapsena vaille rakastavaa kosketusta.

MARJA LEENA LUUKKONEN teksti
SAMI SAARENPÄÄ kuva

Iho on aisteista käytössä ensimmäisenä ja viimeisenä. Syntymähetkestä kuolinvuoteelle saakka ihminen odottaa hellää kosketusta, kädestä kiinnipitämistä, silitystä. Tuntoaisti toimii, vaikka kaikki muut aistit olisivat jo sammuneet.

Vauvassa koskettaminen saa aikaan kasvua edistävien hormonien vapautumista. Oksitosiini-niminen hormoni vähentää stressiä, alentaa verenpainetta ja sykettä, vahvistaa immuunitietä ja lievittää kipua. Se vaikuttaa voimakkaasti myös ihmisen sosiaaliseen käyttäytymiseen.

Vielä 1970-luvulla lastenneurologit opastivat ruokkimaan vauvoja tarkasti neljän tunnin välein ja tarvittaessa huudattamaan lasta **Ar-**

vo Ylpön oppien hengessä, jota "lapsen keuhkot vahvistuisivat." Tämä on onneksi jo historiaa.

Terveystieteiden professori Anna-Kaisa Romsi Tikkakosken neuvolasta kertoo, että nykyvanhemmat ohjataan vauvantahtiseen imetykseen ja heille korostetaan sylyn ja lämpimän kosketuksen merkitystä, jota ei voi koskaan olla liikaa.

Kun vanhemmat toimivat johdonmukaisesti, lapsen viestit huomioiden, perusuuttamusta elämään syntyy. Vuorovaikutuksessa saadut tunnekokemukset ohjaavat myös aivojen kehitystä, joten turvallinen kosketus on perustavaa laatua oleva asia koko ihmisen kasvun ja kehityksen kannalta.

Varhaisen vuorovaikutuksen merkitys myös itsetunnolle on suuri. Kun lapsi kokee itsensä arvokkaaksi, saa hän sitä kautta kyvyn olla myöhemmin toisen ihmisen lä-

hellä ja nauttia läheisyydestä.

- Tätä kautta varhainen vuorovaikutus ja siihen liittyvä kosketus vaikuttavat myös ihmisen seksuaaliseen kehitykseen, Anna-Kaisa Roms toteaa.

Onnellisen suhteen salaisuus: pienet kosketukset keskellä arkea.

Kouluikään päästyään lapset alkavat häpeillä vanhempiansa julkisia hellyydenosoituksia. On kuitenkin erehdys luulla, etteivät he enää tarvitsisi hellyyttä.

Viisaat vanhemmat pukevat hellyytensä sellaiseen muotoon, että kouluikäinen ja teinikäinen tahtovat

sen ottaa vastaan.

Onnellisten parisuhteiden salaisuus saattaa nykytiedon valossa löytyä arjen keskellä tapahtuvista pienistä kosketuksista, hiusten silittämisestä, hipaisuista, taputte- lusta, niskan ja jalkapohjien hieronnasta suukotteluakaan unohtamatta.

Kosketuksen aiheuttamat oksitosiiniliraukset ovat eliksiiriä parisuhteelle, sillä ne vahvistavat ihmisten välistä kiintymystä ja luottamusta toisiinsa.

Eri kulttuureissa on omat sääntönsä siitä, kuka saa koskettaa ja ketä, missä ja milloin, toteaa tutkija-antropologi **Taina Kinnunen** kirjassaan *Vahvat yksin, heikot silytyksin* (Kirjapaja 2013), jossa hän valottaa mielenkiintoisella tavalla suomalaisen kosketuskulttuurin ilmentymiä.

Tasa-arvoa kunnioittavassa yh-

teiskunnassa yksilö määrittelee itse kosketuksensa rajat. Rajojen ylittäminen luvatta ja asiattomasti katsotaan sopimattomaksi, jopa rangaistavaksi. Seksuaalisen väkivallan tai ahdistelun kohteeksi kasvuvuosiensa joutuneet kantavat tapahtuman haavoja usein koko loppuikänsä.

Jokainen määrittelee itse kosketuksensa rajat.

Yksinäisyyttä ja ahdistusta tuntevat muita enemmän henkilöt, jotka kertovat jääneensä lapsuudessa vaille rakastavaa kosketusta. Yksinpärjäämisen ihanne, paljon puhuttu suomalainen sisu,

vielä ruokkii yksilöiden erakoitumista ja tasoiittaa tietä masennukselle. Avuksi otetaan - perustellusti - lääkärin määräämiä mielialapillereitä. Lemmikieläimet joutuvat monesti täyttämään ihmisen suunnaton hellyysva- jetta.

Rintamasotilaiden lasten kokemuksista on viime vuosina ilmestynyt useita kirjoja. Monet ovat kokeneet jääneensä ankarana aikana syyliä vaille. Kyllä 1950-luvulla syntyneet silti muistavat, kuinka heitä lapsina kiikuteltiin sylissä, isä "antoi partaa" tai keinutti jalkaterän päällä loruja lukien. Ja mummot pitivät sydäntään vasten ja lauloivat keinutuolissa tuutulaulua.

Teologi **Martti Lindqvist** kertoo eräässä kirjassaan omasta kosketusmuistostaan. Martin ollessa noin 14-vuotias isä oli kerran tullut hänen lähelleen, puristanut

niskasta niin kovaa, että kipu tuntui pitkään, ja sanonut: "Poika, on sinulla vahva niska!"

Vasta vuosikymmeniä myöhemmin Lindqvist oivalsi, että silloin isä osoitti hellyyttä murrosikäiselle pojalleen.

Monet nykyiset osaavat jo luontevammin osoittaa hellyyttään lapsilleen kuin sodankäyneen sukupolven miehet. Sukulaiset ja ystävykset halaavat toisiaan myös julkisesti.

Mutta perheiden ja sukujen välillä on isoja eroja. Kun kaksi sukua liittyy avioliiton kautta yhteen, on löydettävä yhteinen sanallinen kieli, mutta turhan hämmennyksen välttämiseksi myös kosketuksen kieltä on kyettävä ymmärtämään.

Moni havahtuu miettimään lapsuudenkotinsa kosketuskulttuuria ja hellyyden osoittamisen muotoja

vasta aloitettuaan seurustelu- tai parisuhteen tai saatuaan lapsen. Usein lapsuudenkodissa tarjotut mallit siirtyvät seuraavalle sukupolvelle.

Jos mallia tahtoo jotenkin muuttaa ja jos oman ruumiillisuuden jäsentäminen vaatii selventämistä, tarjoavat esimerkiksi liikuntalajit, paritanssi ja teatteri hyviä työkaluja tähän, Taina Kinnunen kirja vinkkaa.

Kirjallisuutta:
Taina Kinnunen: Vahvat yksin, heikot silytyksin, Kirjapaja 2014

Ehdokaslistojen yhdistelmä Jyväskylän seurakunnan kirkkovaltuuston jäsenten vaaleissa 9. päivänä marraskuuta 2014

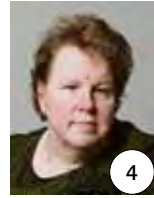
I Kokoomus ja sitoutumattomat 2-49

Riitta-Liisa Gösö
eläkeläinen
Leppälähti

Leena Hirvonen
lehtori
Tikkakoski

Tiina Hokkanen-Oja
opiskelija, HuK
Palokka

Markku Ikkala
yrittäjä, YTM
Nisula

Päivi Ilkka
lastentarhan-
opettaja
Kivilampi

Katja Isomöttönen
markkinointisihteeri
Vaajakoski

Tomi Jylänki
energiatehok-
kuusasiantuntija
Vesanka

Eija Kankainen
yrittäjä
Korpilahti

Jukka Kanninen
kirjoittaja
Kypärämäki

Antti Koskela
toimitusjohtaja,
erikoishammastek-
nikko
Palokka

Eero Kuusela
eläkeläinen
Keskusta

Heimo Lajunen
hallintoyliääkäri
Kortemäki

Markku Lamberg
yrittäjä
Nisula

Sirkkä Laurila
MMM
Holsti

Paula Linna
yrittäjä,
KTM/VTM
Kortepohja

Santeri Lohi
oikeustieteen
ylioppilas
Sammallahti

Johanna Louni
myyntineuvottelija
Keskusta

Juhani Malinen
metsätalousinsinööri,
eläkeläinen
Oravasaari

Sari Malmberg
hammashoitaja,
yo-merkonomi
Tuohimutka

Hannu Murisoja
yrittäjä
Keskusta

Pentti Niekka
rehtori, KTM
Keskusta

Karoliina Niinistö
Sosionomi (AMK)
Viitaniemi

Pia Nyman
Piirishteeri, YTM
Jyskä

Marika Paananen
palvelujohtaja
Jyskä

Marjo Pakka
opettaja, oikeus-
tieteiden opiskelija
Palokka

Pirjo Petrescu
kosmetologi
Halssilanmäki

Sirpa Pii-Keinonen
yrittäjä
Keljonkangas

Kirsi Pohjola
kouluttaja, YTT
Keskusta

Terhi Pulli
LitM
Lohikoski

Tajia Pyykkönen
sosionomi (AMK),
yhteiskuntatietei-
den opiskelija
Palokka

Anne Rahkonen
kieltenopettaja,
FM
Rantue

Eeva-Kaisa Rouhianen
yrittäjä, FL
Vaajakoski

Heikki Rusko
professori,
emeritus
Säynätsalo

Eero Rätty
yliopistorehtori,
eläkeläinen
Keskusta

Arja Sahlberg
opettaja, YTT
Korpilahti

Olli Saloheimo
ylihammaslääkäri
Kuokkala

Pertti Salonen
insinööri
Mannila

Raija Sipilinen
yrittäjä
Palokka

Mauri Sompala
sosiainineuvos
Lohikoski

Juha Suonperä
metsätalouden
evp
Lutako

Jonna Temonen
liikuntatieteiden
yo, opiskelija
Keskusta

Mikko Tenhunen
myyntiedustaja
Kuokkala

Eija Toivainen
hammaslääkäri
Säynätsalo

Marko Tolonen
hankintainsinööri
Halssila

Pia Tuomi-Sorjonen
historian ja uskonnon
opettaja, KTM
Kuokkalanpelto

Juha Venäläinen
hankintajohtaja
Mattilanpelto

Pipsa Wilhelmsson
toiminnanjohtaja
Äylä

Veera Ylismaa
yhteiskuntatietei-
den yo, opiskelija
Keskusta

Matti Björk
yrittäjä,
eläkeläinen
Huhtasuo

Kauko Haakana
eläkeläinen
Kuohu

Jarno Hartikainen
laboratorioanalytikko
(AMK), turvallisuus-
kouluttaja
Tikkala

Heli Kupari
myyjä, liiketalouden
tradenomi
Säynätsalo

Raimo Luukkainen
yrittäjä
Kangaslampi

Jarmo Nahkamäki
kulttuuripäällikkö,
eläkeläinen
Keljo

II Peruseurakuntalaiset ja sitoutumattomat 50-61

Tapani Mäki
eduskunta-avustaja,
kaupunginvaltuutettu
Kukkumäki

Eero Paananen
hälytyskeskus-
päivystäjä
Kangasvuori

Petri Rastas
vartija

Pirkko Rastas
lähiohittaja, koulun-
käyntiohjaaja
Huhtasuo

Kauko Tuupainen
kirkkovaltuutettu,
talousneuvos
Kuokkala

Jorma Uski
kaupunginvaltuu-
tettu, eläkeläinen
Mattilanpelto

Matti Jokitalo
sunnittelija
Vesanka

Eero Katainen
myyntipäällikkö, elä-
keläinen
Pappilavuori

Esko Latvala
historian ja uskonnon
opettaja
Mannila

Raakel Poudyal
oppimispäällikkö
Tikkakoski

Auli Tiirola
opettaja, FM
Säynätsalo

Tuulikki Lyytikäinen
kotitaija, lähiohittaja
Muuratsalo

Jaana Iivarinen
emäntä,
kodinohittaja
Nyrölä

Mikko Jegeroff
DI, tutkija
Kuokkala

Vuokko Honkamäki
opiskelija
Jyskä

Seppo Piilonen
eläkeläinen
Tikkakoski

Ulla Seppälä
opiskelija
Jyskä

Maarit Nissinen
laitoshuoltaja
Tikkala

III Kristillisten perusarvojen puolesta 62-73

Anu Alenius-Taipalus
erityisluokanopet-
taja, KM
Korpilahti

Aimo Asikainen
ylikonstaapeli, elä-
keläinen
Vaajakoski

Yrjö Damskagg
lukion rehtori, FM
Vaajakoski

Matti Eerola
metsätalousinsinööri,
eläkeläinen
Kortepohja

Eeva Harjula
järjestösihteeri,
VTM
Lohikoski

Liina Hauru
opiskelija
Keskusta

Pauli Hintikka
ylikonstaapeli,
eläkeläinen
Vaajakoski

Keijo Häkkinen
linja-autonkuljettaja
Kuikka

Heli Hämäläinen
tuntiopettaja
Kortepohja

Tuulia Ikkela-Koski
oppimispäällikkö,
KM
Ristikivi

Tapani Kalenius
rikosylikonstaapeli,
eläkeläinen
Tikkakoski

Matti Kekäläinen
yhteiskuntatietei-
den maisteri
Korpilahti

Raija Kolu
emäntä,
eläkeläinen
Puuppola

Marketta Korhonen
sosiaalinen, elä-
keläinen
Keskusta

Eira Korpinen
professori, emerita
Keskusta

Sari Koskinen
hieroja,
perushoitaja
Lutako

Ilkka Laakso
maanmittausinsinööri
Keljonkangas

Juha Lappalainen
diplomi-insinööri
Lohikoski

Päivi Limätäinen
luokanopettaja
Vaajakoski

Rita Marttinen
talousassistentti
Mäki-Matti

Jussi Nokelainen
kiinteistöhoitaja
Korpilahti

Raija Pekkarinen
terveydenhoitaja
Kuokkala

Anne-Maria Perttula
logistiikkainsinööri
Kortepohja

Erkki Savolainen
eläkeläinen
Ristikivi

Anniina Savolainen
laboratorio-
analytikko
Palokka

Jari Tuukkanen
diakoni-nuorisoi-
työnohjaaja, yrittäjä
Säynätsalo

Heikki Tynkkynen
Dir.mus.
Kirri

Pirkko Weijo
opettaja
Korpilahti

Raimo Virolainen
autonkuljettaja,
eläkeläinen
Kortepohja

Kyllikki Vuorinen
eläkeläinen
Halssila

Pertti Vuorinen
kirvesmies
Korpilahti

Tiija Elina Lindström
musiikinopettaja, FT
Mustalammi

Irene Hallamäki
suomen kielen
opettaja, FL
Myllyjärvi

Sari Makkonen
perhehoitaja, YTL
Könnö

Laura Siivola
opiskelija
Kortepohja

Liisa Kuparinen
IT-yrittäjä, tutkija
Aijälänranta

V Vihreät Niityt 105-111

VI Sydän vasemmalla 112-121

Hannu Markkanen
informaattikko
Korpilahti

Majja Örnmark
ohjelmistosuunnit-
telija, KTM
Kuokkala

Ari Ahlgren
logistiikkainsinööri
Palokka

Kimmo Ahonen
työkonkulttuurin
Keltinmäki

Arja Hokkanen
merkonomi
Jyskä

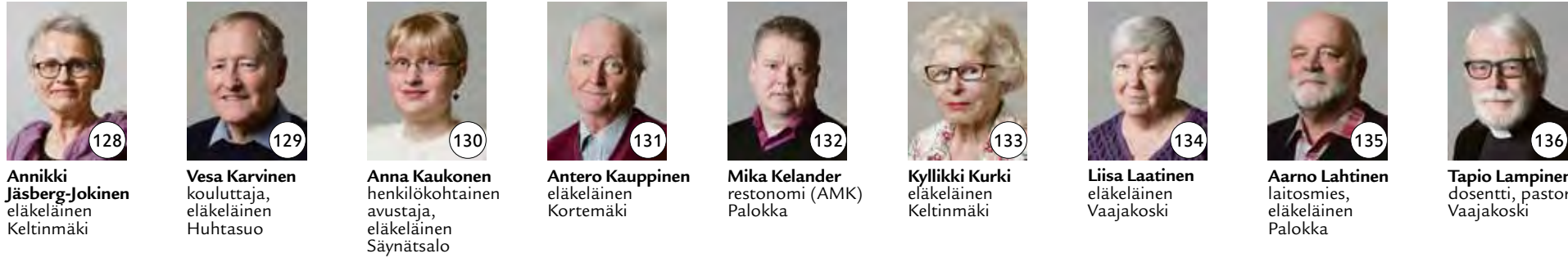
Petri Janhunen
palveluneuvoja
Holsti

Tapani Kaakkuriemi
koulutuspäällikkö
Palokka

Leena Makkonen

Annikki Jäsberg-Jokinen
eläkeläinen
Keltinmäki

Vesa Karvinen
kouluttaja,
eläkeläinen
Huhtasuo

Anna Kaukonen
henkilökohainten
avustaja,
eläkeläinen
Säynätsalo

Antero Kauppinen
eläkeläinen
Kortemäki

Mika Kelander
restonomi (AMK)
Palokka

Kyllikki Kurki
eläkeläinen
Keltinmäki

Liisa Laatinen
eläkeläinen
Vaajakoski

Aarno Lahtinen
laitosmies,
eläkeläinen
Palokka

Tapio Lampinen
dosentti, pastori
Vaajakoski

Leena Laurila
työvalmentaja,
eläkeläinen
Keltinmäki

Riitta Mäkinen
hankepäällikkö,
YTM
Palokka

Teemu Parantainen
kokoontalonjohtaja
Kortepohja

Pirjo Perkiö
eläkeläinen
Kuokkala

Ilkka Puhakka
sosiaalityöntekijä
Ritoniemi

Pertti Reinikainen
toiminnanjohtaja
Kypärämäki-Kö-
hö

Jari Ritsilä
dosentti, KTT
Keskusta

Kerttu Saarela
ruokapalvelutyöntekijä,
eläkeläinen
Säynätsalo

Anna-Leena Sahindal
liikuntasuunnittelija
Kuokkala

Reijo Salonen
koneenkorjooja
Muuratsalo

Meeri Savolainen
opiskelija
Kuokkala

Jani Tanskanen
opiskelija
Keskusta

Samuel Taylor
perhepäivähoitaja
Keskusta

Pentti Tossavainen
eläkeläinen
Säynätsalo

Leena Uutela
kehityshoitaja,
yrittäjä
Tikkakoski

Keijo Valtonen
eläkeläinen
Keljonkangas

Eija Viitanen
insinööri
Kypärämäki-Kö-
hö

Tuulikki Väliniemi
kirkolliskokousedu-
taja, eläkeläinen
Keltinmäki

VIII Seurakuntaväki 157-183

Hilka Vänni
sisustus- ja remon-
tisuunnittelija
Kypärämäki

Raimo Honkonen
sairaanhoitaja
Aholaita

Sari Aitrasinen
yrittäjä
Tikkakoski

Krista Dachauer
sairaanhoitaja (AMK)
Nenäniemi

Erkki Helle
piiristiiteeri,
emeritus
Keltinmäki

Markus Ilomäki
kehityshoitaja-
koordinaattori
Kajjanlampi

Aki-Matti Itkonen
insinööri (AMK),
työtön
Sulku

Janne Jokinen
insinööri
lennonjohtaja,
dosentti
Ritoniemi

Tero Kelhää
sairaanhoitaja
Halssila

Pirjo Lahtinen
koulukuraattori,
psyko- ja
perheterapeutti
Köyhö

Leena Lytinen
ylihoitaja,
eläkeläinen
Piilola

Marta-Leena Mertanen
psykologi,
eläkeläinen
Keljonkangas

Erkki Mikkonen
kotiaiti, sairaan-
hoitaja-diakonissa
Korpilahti

Minna Mustonen
kotiaiti, sairaan-
hoitaja-diakonissa
Korpilahti

Mika Pekkanen
kirkkoseurakunta-
sihteeri
Vesanka

Pertti Pekkarinen
KM, eläkeläinen
Keltinmäki

Tomi Pirttimäki
insinööri
Kuikka

Erkki Puhalainen
sairaanhoitaja,
eläkeläinen
Keljonkangas

Mia Puolimatka
KT, omaishoitaja
Kuokkala

Marja-Leena Rantalainen
tutkimusavustaja,
FM
Aittorinne

Pirjo Ristikivi
FM
Kuokkala

Ritva Schiestl
kasvatustieteiden
varatuomari
Haukkala

Pekka Sundell
kasvatustieteiden
tutkija
Säynätsalo

Maria Taivassalo
kasvatustieteiden
maisteri
Jyskä

Timo Tiihonen
professori, FT
Sarvivuori

Tero Tilus
ohjelmoija, FM
Kortepohja

Inkeri Tuunanen
sairaanhoitaja
Tikkakoski

IX Äänenmurros – nuorten ääni kuuluviin 184-189

Pentti Vilpuno
agrologi,
eläkeläinen
Tikkakoski

Arja Ylhävaara-Perendi
aidinkielen leh-
tori, FM
Kortemäki

Vesa Laakkonen
opiskelija, taikuri
Kuokkala

Anna Ruokonen
filosofian
ylioppilas
Keskusta

Antti Nevalainen
opiskelija
Keskusta

Anna Alander
opiskelija
Keskusta

Roope Tukia
työtön
Kypärämäki

Aapo Vuori
opiskelija
Vaajakoski

ENNAKKOÄÄNESTYSPAIKAT JA -AJAT

Äänioikeutettu seurakunnan jäsen voi äänestää ennakkoon missä tahansa ennakkoaänestyspaikassa.

Äänestäjällä on oikeus äänestää sen seurakunnan ehdokaslistojen yhdistelmän ehdokasta, missä seurakunnassa hänet on 15.8.2014 merkitty läsnä olevaksi seurakunnan jäseneksi sekä äänioikeutettujen luetteloon äänioikeutetuksi (viimeistään 9.11.2014 16 vuotta täyttävä kirkon jäsen). Oman seurakunnan ennakkoaänestyspaikassa äänestäjä voi tutustua ehdokaslistojen yhdistelmään. Muun seurakunnan ennakkoaänestyspaikassa äänestettäessä äänestäjän on omatoimisesti otettava selvää oman seurakuntansa ehdokasista.

Ennakkoaänestys Jyväskylän seurakunnassa järjestetään seuraavissa ennakkoaänestyspaikoissa:

MAANANTAI 27.10.

Klo 9–18 Kirkkoherranvirasto, Tellervonkatu 5
Klo 9–20 Halsilan seurakuntakeskus, Kärpänkuja 5
Klo 9–20 Huhtasuo kirkko, Nevakatu 6,
Klo 9–20 Jyskän srk-koti, Asmalammientie 4
Klo 9–20 Kaupunginkirkko, Kirkkopuisto
Klo 9–20 Keltinmäen kirkko, Keltinmäentie 10
Klo 9–20 Korpilahden seurakuntatalo, Kirkonmäentie 1–3
Klo 9–20 Kortepohjan srk-keskus, Isännäntie 4
Klo 9–20 Kuokkalan kirkko, Söytjänkatu 4
Klo 9–20 Neulaskoti, Pihkatie 4
Klo 9–20 Palokan kirkko, Rovastintie 8
Klo 9–20 Säynätsalon aluesrk:n toimisto, seurakuntakoti, Saarnatie 1
Klo 9–20 Tikkakosken kirkko, Kirkkokatu 18
Klo 9–20 Vaajakosken kirkko, Kirkkotie 11
Klo 9.30–14.30 Jyväskylän normaali-koulun lukio, Yliopistonkatu 1
Klo 10–13 Sepän lukio ja Harjun ammattiopisto, Sepänkatu 3

Klo 10–14 Jyväskylän ammattiopisto, Priimus, Taulumäentie 45
Klo 10–14 Voionmaan lukio, Voionmaankatu 17-19
Klo 10–18 Kävelykatu, Kompassi
Klo 10–20 Kuokkalan liikekeskus
Klo 10–20 S-market Korpilahti, Martinpolku 22
Klo 10–20 S-market Palokka, Raivaajantie 1
Klo 10–20 S-market Säynätsalo, Parviaisentie 6
Klo 10–20 S-market Tikkakoski, Tervaruukinkatu 1
Klo 10–20 S-market Vaajala, Asematie 1,
Klo 12–12.45 Teljänpesän palvelukeskus (Vaaliauto), Telkantie 2 A
Klo 13–13.45 Teljänpesän palvelukeskus (Vaaliauto), Telkantie 2 C
Klo 14–18 Puuppolan kerhotila, Takalantie 2
Klo 17–17.30 Validia-talon parkkipaikka, Pellonpääntie 8 (Vaaliauto)
Klo 18–18.30 Oravasaari, koulun parkkipaikka (Vaaliauto), Oravasaarentie 752
Klo 19–19.30 Leppälähden kerhotila, parkkipaikka (Vaaliauto), Leppälähdentie 19

RAIVAAJANTIE 1
Klo 10–20 S-market Säynätsalo, Parviaisentie 6
Klo 10–20 S-market Tikkakoski, Tervaruukinkatu 1
Klo 10–20 S-market Vaajala, Asematie 1,
Klo 12–12.45 Teljänpesän palvelukeskus (Vaaliauto), Telkantie 2 A
Klo 13–13.45 Teljänpesän palvelukeskus (Vaaliauto), Telkantie 2 C
Klo 14–18 Puuppolan kerhotila, Takalantie 2
Klo 17–17.30 Validia-talon parkkipaikka, Pellonpääntie 8 (Vaaliauto)
Klo 18–18.30 Oravasaari, koulun parkkipaikka (Vaaliauto), Oravasaarentie 752
Klo 19–19.30 Leppälähden kerhotila, parkkipaikka (Vaaliauto), Leppälähdentie 19

KESKIVIIKKO 29.10.

Kirkkoherranvirastossa ja alueseurakuntien pääkirkoissa samat äänestyspaikat kuin maanantaina.
Klo 9–11 Kauhajarjun Kerholan parkkipaikka (Vaaliauto), Yläkoskentie 11,
Klo 10–14 Alkio-opisto, Tähtiniementie 26
Klo 10–14 Jyväskylän AMK, Rajakatu, pääaula, Rajakatu 35
Klo 10–14 Jyväskylän Kristillinen Opisto, Sulkulantie 28
Klo 10–18 Kävelykatu, Kompassi
Klo 10–20 Keljon kauppakeskus (Citymarket) Kylmälähdentie 6
Klo 10–20 Palokan Kauppakeskus (Citymarket), Saarijärventie 52
Klo 10–20 Prisma Seppälä, Ahjokatu 7
Klo 10–20 S-market Vaajala, Asematie 1
Klo 12.30–13.30 Palvelukeskus Luhtinen, parkkipaikka (Vaaliauto), Ritopohjantie 23
Klo 14–15 Palokan veteraanitalo, parkkipaikka (Vaaliauto), Haukkamäentie 2
Klo 16–16.30 Saarenmaan koulu, parkkipaikka (Vaaliauto), Kokkomäentie 2
Klo 17–17.30 Nyrölään koulu, parkkipaikka (Vaaliauto), Jatkolantie 11
Klo 18–18.30 Kuikan kylätalo, parkkipaikka (Vaaliauto), Kuikantie 389
Klo 19–19.30 Tikkakosken Rauhan-yhdistys, parkkipaikka (Vaaliauto), Hiidenjärventie 37

TORSTAI 30.10.

Kirkkoherranvirastossa ja alueseurakuntien pääkirkoissa samat äänestyspaikat kuin maanantaina.
Klo 10–13 Tikkakosken lukio, Koulukatu 10
Klo 10–14 Jyväskylän ammattiopisto, Viitaniemi, Viitaniementie 1 C
Klo 10–14 Jyväskylän Lyseon lukio, Viitaniementie 1 F
Klo 10–14 Jyväskylän Yliopisto, Agora, Mattianniemi 2
Klo 10–18 Kävelykatu, Kompassi
Klo 10–20 Keljon kauppakeskus (Citymarket) Kylmälähdentie 6
Klo 10–20 Palokan Kauppakeskus (Citymarket), Saarijärventie 52
Klo 10–20 Prisma Seppälä, Ahjokatu 7
Klo 10–20 S-market Vaajala, Asematie 1
Klo 11–12 Päiväkoti Laivakoira (Vaaliauto), Nuutinkorventie 7
Klo 12.30–13.30 Neulaskoti (Vaaliauto), Pihkatie 4
Klo 13–14 Sammonkoti, Keljonkankaantie 58
Klo 14–14.30 Vesangan koulu, parkkipaikka (Vaaliauto), Rientolantie 40
Klo 15–15.30 Kuohun koulu, parkkipaikka (Vaaliauto), Kuohunkoskentie 31
Klo 17–17.30 Tikkalan koulu, parkkipaikka (Vaaliauto), Saukkolahdentie 16

PERJANTAI 31.10.

Kirkkoherranvirastossa ja samoissa kirkoissa kuin maanantaina klo 9–18.
Klo 10–14.30 Keskuseurakuntatalo, (Vaaliauto), Yliopistonkatu 12
Klo 10–18 Kävelykatu, Kompassi
Klo 12–13 Kyllikkäkadun palvelutalo, Kyllikkäkatu 2–4
Klo 13.15–14.15 Väinönkadun palvelukeskus, Väinönkatu 44
Klo 14–18 Sotainvaldioiden sairaskoti, Keskussairaalaantie 40
Klo 15–15.30 Arvinkujan ja Tahvosenttien risteyskeskustien parkki-alue (Vaaliauto)
Klo 15–18 Lohikosken koulu, ruokasali, Haavikkotie 4
Klo 16–16.30 Nenäniemen Siwan parkkipaikka, (Vaaliauto), Säaksämäentie 1
Klo 17–17.30 Tikan entisen Siwan parkkipaikka, (Vaaliauto), Pohjantie 23

Kotona voi myös äänestää ennakkoon

Äänioikeutettu, jonka kyky liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän pääse äänestyspaikasta ennakkoaänestyspaikkaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia, saa äänestää ennakkolta kotonaan. Hänen tai valitseman henkilön on ilmoitettava kotiaänestyspaikasta vaalilautakunnalle kirjallisesti tai puhelimitse kirkkoherranvirastoon viimeistään 24.10. ennen kello 16.

Kotiaänestyksen yhteydessä voi äänestää myös omaishoidon tuesta annetussa laissa (937/2005) tarkoitettu omaishoitaja. Kotiaänestykseen ilmoittautumismakkeita on saatavana kirkkoherranvirastosta.

Tavanomaisten aukioloaikojen lisäksi kirkkoherranvirasto on avoinna 24.10. kello 16 saakka. Kirkkoherranviraston puhelinnumero on 040 5350324 tai 040 5354233.

Vaalikoneessa voi verrata mielipiteitä

Seurakuntavaaleissa on käytössä vaalikone, jonka avulla äänestäjä voi verrata omia mielipiteitään yksittäisen ehdokkaan mielipiteisiin, ei ehdokaslistojen mielipiteisiin.

Ehdokkaat näytetään osuvuusjärjestyksessä eli kuinka hyvin äänestäjän ja ehdokkaan mielipiteet vastaavat toisiaan.

Vaalikone on osoitteessa www.mtv.fi/seurakuntavaalit.

Vaalikeräyksellä tuetaan nuorten syrjäytymistä

Seurakuntavaalien vaalikeräyksellä tuetaan lasten ja nuorten koulutusta ja syrjäytymisen ehkäisemistä Suomessa ja kehitysmaissa.

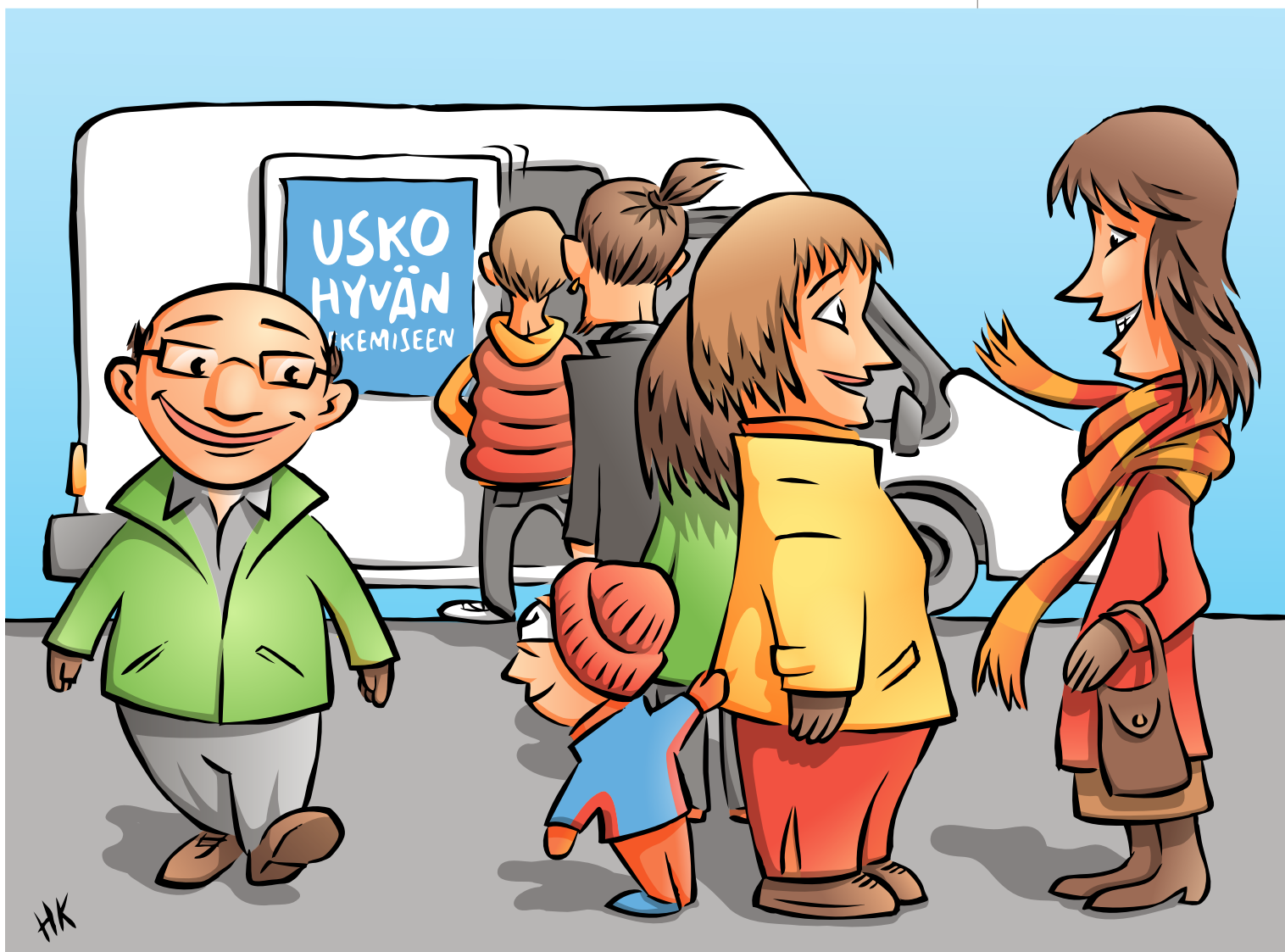
Vaalikeräyksen järjestävät Kirkkopalvelut, Suomen Lähetysseura, Kirkon Ulkomaanapu ja Suomen Piilaseura. Keräyksen tuotto jaetaan tasan neljän keräyksenjärjestäjän kesken.

Kirkkopalvelut ohjaa varat lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn Suomessa erilaisten diakonian hankkeiden kautta. Suomen Lähetysseura, Kirkon Ulkomaanapu ja Piilaseura tukevat lasten ja nuorten koulutusta kehitysmaissa.

Varsinainen vaalipäivä isänpäivänä

Seurakuntavaalit järjestetään isänpäivänä 9.11. Jyväskylän seurakunnassa voi varsinaisena vaalipäivänä äänestää Taulumäen kirkossa, Lohikoskentie 2.

Äänestys alkaa heti joulunpalveluksen jälkeen klo 11 ja päättyy klo 20. Vaalien tulos on selvillä samana iltana ääntenlaskun jälkeen.

Juhlan Päikä
Pito- ja juhlapalvelu
PUNAINEN PIRTTI
Ilmarisenkatu 20, 40100 Jyväskylä
p. (014) 378 1802 www.punainenpirtti.fi

Jalkahoidot, hieronnat ja lahjakortit Hierontapiste Iisopista
Liisa Nipuli, Kauppakatu 28 A 54
Puh. 050 362 2744

Villa Mathilda
Ihastuttava retkikohde
M-L Pitkäranta:
Voimauttavat kuvat
Elämysellinen pikkujoulupolkaik
joulosemikokeilma, enkeleitä, tonttuja ja joulupuoti
Kysy kestivityksistä ja joulutyöpajoista!
Sauvomäentie 609, 41580 Sauvamäki, Hankasalmi
Maria Juudin 041 432 0748 | maria.juudin@villamathilda.fi | www.villamathilda.fi

VÄLITETÄÄN toisistamme, mutta myös **ASUNTOJA** ja **KOTEJA**
Soita heti, arvioin asuntosi ilmaiseksi! Välityspalkkio 3,3 %.
Saul Lintupuu, LKV, LVV, NTM
p. 0458 856 456 kotijakontu.fi

yli 60-v Elämän palvelua
- Täyden palvelun hautaus toimisto -
Somman hautauspalvelu
Puistokatu 2 Kolmikulma Jyväskylä
014 217 879
somman@pajunkukka.fi
www.pajunkukka.fi
ma-pe 9-17, tai sopimuksen mukaan

EHDOKASLISTOJEN YHDISTELMÄ
Jyväskylän seurakunnassa 9.11.2014 toimitettavien seurakunta-vaalien ehdokaslistojen yhdistelmä on nähtävänä 19.10.-9.11.2014 seurakunnan kirkkoherranviraston ilmoitustaululla, osoite Tellervonkatu 5, 40100 Jyväskylä. Ehdokaslistojen yhdistelmä on saatavana kirkkoherranvirastosta sen aukioloaikoina ma-pe klo 9-15.30.
Jyväskylä 1.10.2014
Jyväskylän seurakunnan vaalilautakunnan puolesta
Puheenjohtaja Armas Laatinen

hyvä paikka näkyä!
SOITA JA VARAA ILMOITUSTILA
Henki & elämä -lehteen
Terhi Takkinen 040 535 0047
jksrsk.ilmoitukset@evl.fi

Veljen kuolema muutti Tuula Portinin elämän

KAARINA HEISKANEN teksti

Kipua ja siunausta. Siinä Taulumäen Sana elämään -illan teemat, jotka ovat koskettaneet sekä missinä julkisuuteen tullutta **Tuula Portinia** että tangokuningatar **Elina Vetterrantaa**.

Tuula Portin toimii sairaalasielunhoitajana Kanta-Hämeen Keskusairaossa Hämeenlinnassa. Valinta Suomen kauneimmaksi oli käännekohta 19-vuotiaan lapualaistyön elämässä, mutta enemmän vaikutti pikkuveljen kuolema. Siitä alkoi elämänmuutos. Uskoontulo tapahtui vuotta myö-

hemmin. Samalla kypsä päätös opiskella teologiaa Helsingin yliopistossa. Julkisuudesta ja missin elämästä luopuminen ei ollut vaikeaa. Portin tosin hyväksyy olevansa jollain tavalla aina julkisuuden henkilö.

- Tilanteet, jolloin tulen julkisuuteen, ovat nykyisin harvinaisia, ja hyvin harkiten lähdän mukaan. - On suuri rikkaus, että löysin puolison, joka jakaa saman uskon. Olen kiitollinen myös lapsistamme. **Alina** on erityislapsi, hän on lievästi kehitysvammainen.

Tampereella asuvan tangokuningattaren **Elina Vetternantan**

lauhuissa kuuluu omaehtaisuus ja elämäkokemus. Lauhuissaan Vetternanta haluaa antaa tilaa kuulijoiden ajatuksille ja tunteille. Vuoden 2006 tangokuningatar on tehnyt monenlaista musiikkia, ja hengellisen musiikin esittämisen hän kokee paluiksi juurilleen.

Kipua ja siunausta, Sana elämään -tapahtuma Taulumäen kirkossa 25.10. klo 18. Tuula Portin ja Elina Vetternanta. Illan yhteislaulut lauletaan Viisikielinen -laulukirjasta kanttori Matti Mertasen johdolla.

USKO HYVÄN TEKEMISEEN
Kirkko tarjoaa ruokaa ja kuuntelevia korvia niitä tarvitseville meillä ja muualla.
ÄÄNESTÄ! SEURAKUNTAVALIT.FI
Ennakkko 27.-31.10. Vaalipäivä 9.11.

Marjatta Hynnen
Alueneuvoston pj.
Hiippakuntavaltutettu Suurtalouden emäntä
Oikeudenmukaisuutta ja huolenpitoa lähimmäisistä! **123**

Uutisia hyvässä hengessä!
Henki & elämä

Palveleva puhelin
Keskusteluapua nimettömänä ja luottamuksellisesti. Päivystys joka ilta numerosta 01019 0071 su-to klo 18-01 ja
Henki & elämä

Jyväskylän seurakunnan kirkkoneuvoston jäsenet
Hilkka Illman sosiaali-neuvos **125**
Tapio Lampinen dosentti pastori **136**
Tule kanssamme rakentamaan yhteisvastuun kirkkoa, jossa - ketään ei jätetä yksin - diakonian ja perheyön voimavarat turvataan
Tapio Lampisen kirjan *Poliittinen postilla* julkaisutilaisuus Aalto-salin aulassa ke 29.10. klo 13. Tilaukset www.vaylakirjat.fi.

Olen edelleen ehdolla Jyväskylän kirkkovaltuustoon
95
Raija Pekkarinen
Keskusta ja sitoutumattomat
HUOLTAMO
LUTERILAINEN JUMALANPALVELUSYHTEISÖ JYVÄSKYLÄSSÄ.
HUHTASUON KIRKOLLA SUNNUNTAISIN KERRAN KUUKAUDESSA KLO 16
5.10. Lotta Tuominen, 16.11. Jukka Jämsen, 14.12. Matti Väätäinen
Katso lisää: www.huoltamomessu.fi
LASTENHOITO JA -OPETUS YLI 2-VUOTIAILLE
Nevakatu 6, Jyväskylä

Uusia lehmuksetaimia Vanhalle hautausmaalle

KAARINA HEISKANEN teksti ja kuva

Vanhalle hautausmaalle on istutettu uusia lehmuksetaimia viime talvena kaadettujen tilalle. Tänä syksynä lehmuskujanteelle istutetaan 36 puuntainta, jotka ovat iältään 12-vuotiaita.

Uudistaminen tapahtuu kolmessa jaksossa, ja sitä jatketaan vuonna 2016.

Lehmusten lajike on Tilia x vul-

garis-puistolehmus, niin sanottua Siivosen kantaa. Taimet tulevat Karstulassa sijaitsevalta Ahoen taimistolta.
- Siivosen kantaa oleva lehmus kasvaa Ahoen taimiston pihapiirissä, jolloin puiden geeniperimästä voidaan olla varmoja, kertoo yliputarhuri **Olavi Kivi**.

Vanhan hautausmaan lehmuskujanteelle koki muutoksen viime talvena, kun kujanteen vanhat leh-

mukset kaadettiin kuntotarkastuksen jälkeen. Arboristi **Teppo Suoranta** teki puiden kuntotutkimuksen ja kuntokartoituksen vuonna 2012.

- Vanhalla hautausmaalla maisemallisesti vaikuttavin tekijä ovat lehmuskujanteet. Yhtenäiset kujanteet antavat alueelle vahvan ominaisleiman. Niiden onnistunut uusiminen on myös kaupunkikuvallisesti tärkeää, Olavi Kivi toteaa.

Vanhassa lehmuskujanteessa puut olivat tiheässä ja varjostivat tehokkaasti yksittäisten puiden istutuksia, jolloin puuyksilöiden uudistaminen vanhojen puiden joukkoon olisi ollut vaikeata toteuttaa onnistuneesti. Väliin istutettu lehmus ei kasva suoraan vaan haake valoa lähimmästä valoaukosta.

Maisematyöryhmä laitettiin vireille viime vuonna. Lisäselvityksenä jouduttiin tekemään tarkempi selvitys liito-oravan esiintymisestä alueella. Tuloksena oli, että mahdolliset liito-oravien pesäpuut tuli korvata asettamalla muutama pesäpönttö alueelle ennen töiden aloittamista.

Liito-oravien ravinnonsaanti otettiin myös huomioon taimien iän ja koon määrittämisessä; istutettavan taimen rungon ympärysmittaan pitää olla vähintään 14-15 senttiä, sillä silmut ovat liito-oravien kevään ensiravintoa.

Lehmuksetaimet tarvitsevat vielä tukea kasvuun. Kujanteen vanhat lehmukset kaadetaan lähivuosina, kun kujanteen uusiminen jatkuu.

Kannamme toistemme kuornia.
Terhi Pulli **30**
www.terhipulli.fi
Jyväskylän seurakunta, Kokoomus ja sitoutumattomat -yhteislistä

122-156 Sinun äänesi seurakunnassa

123 Marjatta Hynnen, Suurtalouden emäntä	126 Pirjo-Liisa Junntila, Pääemäntä, eläkeläinen	139 Teemu Parantainen, Kokoonpanija	140 Pirjo Perkiö, Eläkeläinen
--	--	---	---

Äänestämällä voit vaikuttaa seurakuntasi toimintaan!

Jarmo Nahkamäki
Yhteiseksi hyväksi
Kuljetuspäällikkö eläkeläinen Peruskristitty **55**

Sinun äänesi seurakunnassasi
- sosialidemokraattien ja sitoutumattomien valitsijayhdistys

122 Hirvensalo Antti laskenta-assistentti Keljo	123 Hynnen Marjatta suurtalouden emäntä Huhtasuo	124 Hämäläinen Jukka linja-autonkuljettaja, pääluottamusmies Kuokkala	125 Illman Hilkka sosiaalineuvos, eläkeläinen Halsila	126 Junntila Pirjo-Liisa (sit) pääemäntä, eläkeläinen Lohikoski	127 Jurvanen Leena päivähoitajan esimies, eläkeläinen Vaajakoski	128 Jäspberg-Jokinen Annikki (sit) eläkeläinen Keltinmäki	129 Karvinen Vesa kouluttaja, eläkeläinen Huhtasuo	130 Kaukonen Anna henk.koht. avustaja, eläkeläinen Säynätsalo
131 Kauppinen Antero eläkeläinen Kortemäki	132 Kelderer Mika restonomi AMK Palokka	133 Kurki Kyllikki (sit) eläkeläinen Keltinmäki	134 Laatinen Liisa eläkeläinen Vaajakoski	135 Lahtinen Aarno laitosmies, eläkeläinen Palokka	136 Lampinen Tapio dosentti, pastori Vaajakoski	137 Laurila Leena työvalmentaja, työnopettaja Keltinmäki	138 Mäkinen Riitta hankepäällikkö, YTM Palokka	139 Parantainen Teemu kokoonpanija Kortepohja
140 Perkiö Pirjo eläkeläinen Kuokkala	141 Puhakka Ilkka sosiaaliohjentaja Lohikoski	142 Reinikainen Pertti toiminnanjohtaja Kypärämäki / Köhniö	143 Ritsilä Jari (sit) KTI, dosentti Keskusta	144 Saarela Kerttu ruokapalvelutyöntekijä, eläkeläinen Säynätsalo	145 Sahindal Anna-Leena liikuntasuunnittelija Kuokkala	146 Salonen Reijo kuntosuunnittelija Kuokkala	147 Savolainen Meeri (sit) opiskelija Kuokkala	148 Tanskanen Jani (sit) opiskelija Keskusta
149 Taylor Samuel terveydenhoitaja Keskusta	150 Tossavainen Pentti eläkeläinen Säynätsalo	151 Uutela Leena perhepäivähoitaja, yrittäjä Tikkakoski	152 Valtonen Keijo eläkeläinen Keljonkangas	153 Viitanen Eija insinööri Kypärämäki / Köhniö	154 Väläniemi Tuulikki kirkolliskokousedustaja Keltinmäki	155 Vänni Hilkka sisustus- ja remonttisuunnittelija Kypärämäki	156 Honkonen Raimo rakennusmestari Aholaita/Halsila	Jos tarvitset kuljetusta vaalipäivänä 9.11, ota yhteys Marjatta Hynneeseen p. 045 670 6789. Varaa kuljetus hyvissä ajoin. Löydät meidät myös Facebookista!

SEURAKUNTAVALIT 9.11.2014. ENNAKKOÄÄNESTYS 27.-31.10.2014. TULE RAKENTAMAAN YHTEISVASTUUN KIRKKOA. ÄÄNESTÄ!

Terhi Hassinen 050 340 9893
Pyhäkoulut: su klo 10 kirkon alakerta. Kirrin kerhopisteessä 2.11. klo 16.
Perheiden kirkkohetki to 6.11. klo 9.30. Tied. Marja-Terttu Kivellä 040 5609908. www.jyvaskylanseurakunta.fi/alueuseurakunnat/palokka/lapset_ja_perheet/

Kouluikäiset:
Kymppisynttärät ke 5.11. klo 9–10.30 koulujen kanssa yhteistyössä.
Laulu- ja leikkikerho 1–6 lk to 6.11. klo 16.30 Jokekan pappilassa, tied. Tuovi Ruhanen 040 5609931.
oLokerho 6.–7.-luokkalaisille to 6.11. klo 14–16. Kirkkolla voit pelailaa, tehdä läksyjä, jutella, kuunnella musiikkia ja olla! Kerhoissa tilaa Kokkikerhoja lukuun ottamatta. Katso www.jyvaskylanseurakunta.fi/alueuseurakunnat/palokka/kouluikäiset. Tied. Hanna-Maire Leppänen 040 773 9851.

Nuoret:
Rippikoulupyhä, Tilkkutäkkipöytä 2.11. klo 10.
Isoskoulutus, perusisot ke 29.10. klo 17 ja jatkoisot ke 5.11. klo 17.
Nuorten illat/peili-illat ke klo 18.30–20.30. Sähly nuorille aikuisille peklö 19.30–21 Jokekan koulun liikuntasalissa.
Yökahvilan 15-keumut pe 7.11. klo 19–23.
 Tied. Paula Niemitalo 040 5609909, Ilkka Göös 040 5275382 ja Niina Kari 040 8310565.

SÄYNTÄSALON ALUESRK

Hautaus- ja virastopalvelut, Saarnatie Avoimna ti ja to klo 9–11 tai ajanvaraus 040 535 0047.

SÄYNTÄSALON KIRKKO

Messu su 26.10. klo 10, Saarno, Laiho. Lauletaan Viiskielisen laulua. Messun jälkeen valitsijayhdistysten järjestämät kirkkokahvit seurakuntakodilla.

Pyhäinpäivän musiikillinen hartaus la 1.11. klo 16. Avoimet ovet klo 12–16.

Menovinkki

Ovet auki pyhäinpäivänä Säynätسالon kirkolla
 Avoimet ovet kirkolla klo 12–16, paikalla seurakunnan työntekijöitä keskustelua varten. Musiikillinen hartaus klo 16. Iltaee.

Messu su 2.11. klo 10, Kärkkäinen, Laiho. **JAOn syyskonsertti** ma 3.11. klo 18.30 seurakuntakodilla.
Seurakuntaavalien ennakkoonäestys 27.–31.10. 5-market Säynätسالo, Parviaisentie 6; ma 27.10. ja ti 28.10. klo 10–20. Srk-koti, Saarnatie, ma–to 27.10.–30.10. klo 9–20 ja pe 31.10. klo 9–18.

Lapset ja perheet:
Päiväkerhot ti seurakuntakoti
Perhekerho to klo 9.30–11.30 tied. 050 917 2802
Kotipyhäkoulu 4.11. klo 17.30 Saloviuk-sella Rengaskatu 51, Muuratsalo, tied. 050 340 0639
Iskän kaa -ilta ke 5.11. klo 18 srk-kodilla

Nuoret:
 Tied. 044 757 5067.
Nuorten raamis to klo 17–18.30 srk-koti/nuorisotila.
Nuortenilta to klo 18.30–21.30 srk-koti/nuorisotila.
Maata näkyvissä festarit Turussa 14.–16.11. Hinta 90 € sis. bussimatkat, hotellimajoituksen buffet-amiisilla, ruoat tapahtumapaikalla, festariliput. Ilm. viim. 29.10. www.jyvaskylanseurakunta.fi/tisenu. www.maatanakyvissa.fi.

Ryhmätoiminta:
Olohuone ke klo 13 srk-kodilla. 22.10. *Keskustelua surusta*, Pirjo Turunen, 5.11. *Toivelauluja ja virsiä*, Markkuset
Raamattupiiri johanneksen pojat su klo 18, srk-koti/kokousila, parill.vkot.
Naisten solu ti klo 18, srk-koti/olo-huone, parill.vkot.

Musiikki:
 Kuorotied. 050 549 7035.
Neulaset (aikuiset) ke klo 18–19.30 Säynätسالon srk-koti
Muskarit tied. NMKY/opettaja Elena

Korttelahiti 045 187 0005.
Kanteleryhmä tied. Ulla Honkonen 0400 669 146.

Diakoniatyöntekijä:
Päivystys ti ja to klo 9–11 srk-koti, Saarnatie, paula.kiviranta@evl.fi 050 598 0951. Ei ti 28.10. eikä to 30.10.

NEULASKOTI
Perjantairukous 24.10. klo 19.
Tilkkutäkkipöytä su 26.10. klo 16, Saarno, Laiho, nuorisotyönohjaajat ja nuoret.
Seurakuntaavalien ennakkoonäestys viikolla 44 Neulaskodissa Pihkatie 4; ma 27.10. klo 9–20 ja pe 31.10. klo 9–18.

Lapset ja perheet:
Päiväkerhot ma ja ke.
Perheryhymät: ensivaavaryhmä ke klo 9.30–11.30, taaperoryhmä ti klo 9.30–11.30, perhekerho to klo 9.30–11.30, tied. 050 917 2802
Muskarit tied. 050 571 5155

Kouluikäiset:
Näkkäri eput ja toput ti klo 12.30–15.30.

Nuoret:
Isoskoulutus su 26.10. klo 13–17 Neulaskodilla. Tied. 050 407 0060

Ryhmätoiminta:
Lähetyspiiri ma klo 13–14, parill. viikot.
Olohuone to klo 13.30–15.30.

Diakonia:
Vastaanotto ajanvarauksella 050 549 7015, elina.fuchs@evl.fi.
Diakonian ruokailu to klo 11–12.

TIKKAKOSKEN ALUESRK

Afrikkalainen gospelmessu su 26.10. klo10, Vallipuro, Vuorenoja, Zambian Vocal Collection Sambiasta. Kanttori Ilpo Vuorenojan läksäissmessu ja -kahvit. ZVC laulaa myös messun jälkeen.
Siionivirsiseurat su 26.10. klo18 pappilassa.
Konsertti srk-salissa ma 27.10. klo 19, Zambian Vocal Collection. Vapaa pääsy.
Seurakuntaavalien ennakkoonäestys 27.–31.10. Katso alueuseurakuntasi ennakkoonäestyspaikat ja -ajat sivulta 9.
Seurakuntailta Kaikan kylätalolla ke 29.10.
Pyhäinpäivän messu la 1.11. klo10, Karjalainen, Vallipuro, Piilonen. Kottaraiset. Edellisen pyhäinpäivän jälkeen haudattujen Tikkakosken alueuseurakuntalaisten muistaminen, kirkkokahvit.
Messu su 2.11. klo10, Vallipuro, Piilonen, Karjalainen, Candela. Kanttori Sirpa Piilosen virkaan siunaaminen, kahvit.
Surupäivä pappilassa su 2.11. klo 11.30–16. Mahdollisuus keskustelujen ja toiminnallisten harjoitusten avulla käydä läpi surua ja löytää uusia voimavaroja. Heini Lekander ja Inkeri Tuunanen. Tied. j. ilm. 24.10. mennessä 050 521 5416 heinilekander@evl.fi.

MieliMaasta ti 4.11. klo18 pappilassa. Ryhmä masentuneille ja heidän omaisilleen. Paula Matilainen 0408244561.
Miesten sunnaita Sarpatissa ke 5.11. klo18. Pyyhe ja piipia mukaan!
Päiväpiiri pe 7.11. klo 12.30 Jylhänperällä, Rauhanyhdistyksen talolla.

Lapsi- ja perhettyö:
Perhekerhot kirkkolla ti ja to klo 9.30–11.30 ja Puuppolan kerholassa (Takalan-tie 2) to klo 9.30–11.30. Ryhmä ensimmäisen lapsensa saaneille. Pientä ohjelmaa ja kahvit.
Ekavaavaryhmä **Pallerot** kirkolla ma klo 13–15 ja Puuppolan kerholassa (Takalan-tie 2) to klo 9.30–11.30. Ryhmä ensimmäisen lapsensa saaneille. Pientä ohjelmaa ja kahvit.

Musiikki:
Konsertti srk-salissa ma 27.10. klo 19 Zambian Vocal Collection (laluuyhtye Sambiasta). Vapaa pääsy.
Candela-kuoro kirkolla to klo18.30–20.30. Tervetuloa mukaan!
Diakonia:
Työtutupa (diakonia ja lähetys) tiklö 12 srk-salissa, käsioitää ja leivontaa diakonia ja lähetysten hyväksi, kahvi klo 14.
Miestenpiiri ti klo 13 pappilassa, kahvit työtutuvalla seurakuntasalissa klo 14.
Päiväpiiri ke 29.10. klo 13 pappilassa.

Lukupiiri ke 5.11 klo 13 pappilassa.
Aamuhartaus ja aamukahvi torstaisin klo 10 kirkolla. Parillisilla viikoilla n. klo 10.30 jaossa liikkeiden ruokalahjoituksia.
Ihmisenä ihmiselle – vapaaehtois-työllä merkitystä elämään ke 5.11. klo 16.30–20 srk-salissa. Eriyisesti sinulle, joka olet jäänyt äskettäin eläkkeelle. Tarjoilun vuoksi ilm. pe 24.10. mennessä. eevi-riitta.kukkonen@evl.fi 050 3003 590, marja-liisa.jaakonaho@evl.fi 040 5609 916.
Diakoniatyöntekijän vastaanotto Ajanvaraus 040 560 9916 tai marja-liisa.jaakonaho@evl.fi.

Kouluikäiset:
Pelikerho 5.–8.-luokkalaisille ti klo 16–17.30 kirkon nuorisotilassa.
Hengari ke klo 14–16 kirkon nuorisotilassa. Tied. outi.pirttimaki@evl.fi 040 5609915.

Nuoret:
Nuortenilta ti kirkolla klo 18–21.
Isoskoulutus ke kirkolla klo 18–19.30.
Oloilta ke kirkolla klo 19.30–21.30. Tied. mikko.haapasaa@evl.fi 040 7605098.

VAAJAKOSKEN ALUESRK

Messu kirkossa irlantilaisen musiikin tyylillä su 26.10. klo 10. Huttunen, Irk-kubändi.

Ryhmätoiminta:
Lähetyspiiri ma klo 13–14, parill. viikot.
Olohuone to klo 13.30–15.30.

Menovinkki

Irk-kubändi musioi messussa Vaajakoskella
 Messu Vaajakosken kirkossa irlantilaisen musiikin tyylillä 26.10. klo 10. Hannu Huttunen ja Irk-kubändi eli Mikko Miettinen, huilu, Maria Typpö, viulu, Esko Turpeinen, kitara, Ilona Rimpilä, kontrabasso, Piia Laasonen, borhnan ja laulu.

Seurakuntaavalien ennakkoonäestys 27.–31.10. Katso alueuseurakuntasi ennakkoonäestyspaikat ja -ajat sivulta 9.
Pyhäinpäivän messu la 1.11. klo 10. Kauppinen, Huttunen, Liimatainen, Partanen, kirkkokoulu.
Pyhäinpäivän konsertti Vaajakosken kirkossa la 1.11. klo 18. Sirpa Lampinen, laulu ja kantele. Liisa Partanen, laulu, Juhani Partanen, sello, Satu Vuorinen, piano. Vapaa pääsy!
Messu su 2.11. klo 10. Huttunen, Partanen. Seniorit.
Raamattupetokset Apostolien teosta *Syntyttävä näky* 4.11. klo 18 kirkolla. Kari Valkonen

Diakonia:
 Ei keskiiviikkokerhoa Vaajakosken kirkolla ke 29.10. seurakuntaavalien ennakkoonäestysten vuoksi.
Keskiiviikkokerho ke 5.11. Jyskän srk-koti, klo 13. Lähetyskasvatussihteeri Sade Pirttimäki@evl.fi 040 560 9927.

Ryhmätoiminta:
Miestenpiiri kirkolla to 30.10. klo 18.30.
Miesten raamattupiiri kirkolla to 6.11. klo 12.

Lähetys:
Lähetyspiiri ti 4.11. klo 13.00

Lapset ja perheet
Pehmolelukirkko ke 5.11. klo 18.

Menovinkki

Tule pehmolelun kanssa kirkkoon
 Pehmolelukirkko on keski-viikolla 5.11. klo 18. Vaajakosken kirkolla. Ota oma lelu mukaan.

Perhepysäkit (ei ilm.) Jyskän seurakuntakoti ti klo 9–11 ja Vaajakosken kirkko to klo 9–11

Iltapeherkerho kirkolla ti klo 17.30–19.
Ekavaavaryhmät: Pallerot kirkolla ti klo 13–14.30. Pampulat Kaunisharjun kerholassa ma klo 13.30–15.
Muskareissa tilaa. Tied. p. 050 3409893.
Pyhäkoulu Tölskä, Mutkatie 14, su klo 14. Kerhopaikoja voi kysyä ohjaajilta.

Kouluikäiset:
 Tied. Satu Harjula 040 558 2542

Nuorisot:
Hengari-nuortenilta kirkon nuorisotiloissa (alakerta) ke klo 18–20.30.
Koulupäivystykset to Vaajakummun

Kristilliset järjestöt

Herättäjä-Yhdistys
Seurat 26.10 klo 18 Tikkakosken pappilassa
Herättäjän kirkkopyhä 2.11. klo 10 Kaupunginkirkko, kahvit ja seurat Pappilassa

Jyväskylän NMKY
Syyskokous Keltinmäen kirkolla (Keltinmäentie 10) ti 18.11 klo 18. Käsiteltävät asiat: johtokunnan puheenjohtajan valinta, johtokunnan jäsenten vaali ero-vuoroisten tilalle ja vuoden 2015 toimintasuunnitelman ja talousarvion vahvistaminen sekä jäsenmaksun suuruuden vahvistaminen.

Jyväskylän NNNKY
 Puistotori 4. Toiminnanohjaaja Tanja Nieminen, 040 740 4472, jklnnky@elisanet.fi, www.ywca.fi paikallisyhdistykset/ Jyväskylä, www.facebook.com/jklnnky, www.facebook.com/tuunauserho
Lukupiiri auttamistyön ammattilaisille pe 24.10. 15.30. Paavo Kettunen: *Häpeästä hyväksyntään*.
Avoim kohtaamispaikka aamiaisineen ti 28.10. klo 9–11 *Pyyhinvaellus Roomaan ja Assisiin*, Tuula Vuoristo
Lauluryhmä Jännät ke 29.10. klo 18
Pyhäinpäivän ajatusnetti äärellä su 2.11. klo 15. Hartaushetki, Leena Impiö.
Avoim kohtaamispaikka aamiaisineen ti 4.11. klo 9–11. *Viron kartanot ja niiden merkitys Viron historiassa*, Mirja Knuttiila.
Kirjapiiri II klo ti 4.11. klo 18. Anilda Ibrahim: *Ajan riekaleita*.
Laku-ryhmä laulaa ja kuuntelee musiikkia pe 7.11. klo 13.
Muskariryhmiin mahtuu vielä: Keskiiviikkoamupäivisin: Vauvat 6–12 kk klo 10.15–10.45. Keskiiviikkoiltoapäivisin: Taaperot 1–2 v. klo 15.30–16. Perhemuskari (1 tai useampi alle 5 v. lapsi samasta perheestä) klo 16–16.45. Tenavat 4–6 v. ilman vanhempia klo 17–17.45. Muskarin lukukausimaksu 50 e/lapsi. Saman perheen lapsesta eri ryhmässä sisärsalennus 5 euroa, samassa ryhmässä 25 euroa. Ilm. ja tied. 040 740 4472, jklnnky@elisanet.fi

Jyväskylän Kristilliset eläkeläiset
Konsertti, Lähteellä-kuoro Ortodoksisirkon srk-sali ke 29.10. klo 14. Kahvi ennen tilaisuutta. Vap.eht.maksu

Jyväskylän Rauhanyhdistys www.jklyr.net, 044 505 0653
Tikkakosken myyjäiset la 25.10. ry. klo 16 avaus, klo 16.15 ruokailu, klo 17 myyntipöydät auki klo 19.30 iltaohjelma ja iltapala.
Lastenseurat su 26.10. klo 16, ry.
Seurat ke 29.10. klo 19, ry.
Nuortenperjantai pe 31.10. klo19 ry.
Pyhäinpäiväseurat La 1.11. klo16, ry.
Alueuseurat su 2.10. klo 15, Vaajakosken kirkko
Seurat su 2.10. klo 16, ry.
Seurat ke 5.11. 19, ry

Kansan Raamattuseura
 Sanan Kulma, Seminaarinkatu 19
Avoim raamattupiiri Sanan Kulmalla joka toinen pe klo 10. seuraava 24.10. päiväkahvit Sanan Kulmalla ti 18.11. klo 13.30, kahvit klo 13. *Valvomaan ja rukoukseen...*, aluekappalainen Mauri Tervonen. Musiikki Tuula Hakkarainen, emäntänä Kaija Tuomikoski.
SenioriFoorum Sepänkeskuksessa ti 25.11. klo 15, kahvi klo 14.30. *Yhteytys ja luottamus hyvän elämän tukena*, Professori Taina Savolainen, lääkäri Heimo Lajunen. Musiikki Tuula Hakkarainen

koululla to klo 9.30–10 ja pe Vaajakosken koululla klo 10.45–12.15.
Perjantaikahvila 31.10. klo 17–21.45 kirkolla.
Isoskoulutus la 25.10. klo 10–16 (jatkoilta ja seniorit)
 Lisätietoja Jonna Göös 040 560 9925

Musiikki:
 Musiikkiryhmät Vaajakosken kirkolla:
Senioreiden lauluryhmä ke klo 12–13.
Kirkkokuoro to klo 18–20.
Hengari Liisa Partanen 050 350 1860.
Kanteleryhmä ma klo 19–20.15.
 Tied. Ulla Honkonen 0400 669146.

Kesk-Suomen ev.lut. Kansanlähetys
 Lähetyskoti, Kauppak. 13. p. (014) 620 801, ksuumi@sekl.fi, http://keski-suomi.sekl.fi Toimisto auki ti ja to klo 10–14.
LÄHETYSKOTI
Sanan Keidas su 2.11. klo 18, *Suurena mukana 1960 – pieniä ihmisiä*, Outi Jokinen, Iiris Nevalainen, Seija Sorvali
Raamattupiiri ma 3.11. klo 18–20.
Naisten Raamattupiiri ti 4.11. klo 13.
Maahanmuuttajatyön rukouspiiri ke klo 15.30.

Torstaikahvila to klo 11.30–14, Sanaa, kahvia ja juttuseuraa.
Kolme Kohtaamista -ilta nuorille aikuisille ja opiskelijoille to klo 18.30
 Aamurukouspiiri pe klo 8–9
 Pointti-nuortenilta to klo 18–21 (1.11. El Pointtia)
JYVÄSKYLÄ
Isä-poika -sähly la 25.10. klo 10–12 Huhtasuon kirkon liikuntasalissa, Nevak. 6.
Leipäsuunnat su 26.10. klo 16 Halsilan seurakuntakeskuksessa, Kärpänkuja 19
Uutta verta, Mauri Tervonen, opetus Zacharias Onditi, Reino Saarelman eläkkeellelähtöjuhla, ehtoollinen. Musiikki Pia ja Samuel Halme Lapsille omaa opetusta ja ohjelmaa. Tied. Leena Eerola 050 3724 828.
Vaajakosken miestenpiiri to 30.10. klo 18.30, Kirkkotie 11
3/16 -ilta 4.–8.-luokkalaisille pe 31.10. klo 18–20.30 Myrskylähdyn päiväkodissa, Antinmuku 18, Kinkkoma. Tied. Inkeri Lemetyinen, 050 309 7212.
Perhepyhäkoulu ja Donkks-kerho su 2.11. klo 11 Päiväkoti Aarresaarressa Tori-tie 22. Vanhemmilla raamattuhetki. Tied. Leena Eerola 050 3724828.
Vaajakosken naistenpiiri ma 3.11. klo 18–20, Lintulenkintie 3

Lähetysyhdistys Kylväjä
Messu ja tuloluhta, Japanin lähetti Johanna Tervonen su 26.10. klo 10 Huhtasuon kirkossa, MMV-kuoro, Matti Mertanen.
Lähetyspiiri ma 27.10. klo 13 Neulaskodilla, Erkki Puhalainen.
Sanan ja lähetysten ilta ke 29.10. klo 18.30 Huhtasuon kirkossa, Mauri Tervonen, Erkki Puhalainen.
Viron piiri to 6.11. klo 17 NNNKY:n tiloissa, Veikko Pasanen.

SLEY
 Lutherin kirkko, Kansakoulukatu 5 Messu su klo 12. su 26.10. Petri Harju, su 2.11. Petri Harju.
Evangeliset opiskelijat ke klo 18.30: ke 29.10. *Kristus minussa*, Antero Toikka, 5.11. *Kaste ja pelastus*, Vesa Parpala.
Hamona-kuoro 27.10. klo 18.30 Lutherin kirkolla

Suomen Raamattupiiri
Toivon torstai 23.10. klo 18.30 Neulaskodilla. *Hyvä Paimen*, Aino Viitanen, musiikki Johanna Manninen ja Tauon-paikka. Iltaee. Mahdollisuus keskusteluun ja sielunhoitoon.
Sana elämään -ilta 25.10. klo 18. Taulumäen kirkossa. *Kipua ja siunausta*, Tangokuningatar Elna Venttenranta ja sairaalasielunhoitaja Tuula Portin.
Raamattupetoksen ja musiikin ilta to 6.11. klo 18.30 Halsilan srk-keskuksessa. Ei *ihminen eli ainoastaan leivästä*, Aino Viitanen. Musiikki Matti Mertanen & MMV.

Sähköposti
 jklsrk.tiedotus@evl.fi
 etunimi.sukunimi@evl.fi
Faksi 014 636 785
Osoite Tellervonkatu 5, PL 103, 40101 JYVÄSKYLÄ
Ilmoitusmyynti: Terhi Takkinen 040 535 0047
 jklsrk.ilmoitukset@evl.fi
Ilmoitushinnat 1,60 e/pmm

Seurakunnan neuvonta 014 636 611

Yhteiset

Aseman Pysäkki
 Hannikaisenkatu 27–29
 jukka.rantanen@evl.fi, 050 360 3484,
 Avoim toiminta arkisin klo 11–15.
Avoim toiminta arkisin klo 11–15.
 Teemoitettua päiväohjelmaa:

Askartelua ma klo 13 kerran kuukaudessa.
Laulutunti ti klo 14 parillisilla viikoilla.
Hebrean kielen kurssi ti 11.11. klo 16–17.30.
Rukouspiiri ke klo 12 joka viikko.
Papintunti to klo 14 joka viikko.
Lenkkiryhmä pe klo 12.
Tieto-Visa pe klo 13.30.

Diakonian vanhustyön kehittämishanke
 eevi-riitta.kukkonen@evl.fi 050 300 3590.
Syysilöä ikäihmisille ma 27.10. klo 13–15 Vanhassa pappilassa, Vapaudenkatu 26. Päiväkahvit, pelimannimusiikkia, yhteislaulua, runonlausuntaa, ilonpuun rakentamista ja hartaushetki. Tuo mukana ystäväsi tai naapurisi. Järjestää Ydinkeskusten lähiverkkoryhmä
Osallisuuden puuhapaja joka toinen ti klo 14–16 parittomilla viikoilla Vanhassa pappilassa, Vapaudenkatu 26.
Osallisuuden kahvihuone joka toinen ti klo 14–15.30, parillisilla viikoilla Vanhassa pappilassa.
Osallisuuden olohuone Viitakodin takkatilassa joka toinen pe klo 13–14.30.
Kylän Kammari joka toinen to klo 10–11.30, Cygnaeuskenkatu 8, kerho-huone. Tied. Eevi-Riitta Kukkonen 050 300 3590, Susanna Halinen 050 549 7006.

Huoltamo
 Huoltamo-messu su 5.10. klo 16 Huhtasuon kirkossa.

Kansainvälinen työ Nuorten aikuisten lähetystiimi *Lähetystyö – minunko tehtävänä?* Missioitiimissä etsimme omaa paikkaamme lähettäjänä tai jopa lähtijänä. Evästä matkalle saamme Raamatusta ja rukouksesta. Kokoomustyönä joka toinen ti klo 18 Cygnaeusken 8:n kerho-huoneissa: 4.11. / 18.11. / 2.12. / 16.12. Menossa mukana Sade Pirttimäki vs. lähetyskasvatussihteeri sade.pirttimaki@evl.fi 040 560 9904

KohtaamisPaikka
Perhekohtaaminen su 26.10. klo 16 Jokekan Pappilassa Palokassa. Lapsiperheiden oma juttu, pyörität.
PizzaKirkko@Salsa Orkidea su 26.10. klo 16.
PizzaAlfa@Salsa Orkidea su 26.10. klo 18, Kauppakatu 6. Pizzamaksu 6 e.

Alfassa voit pohtia kristinuskon peruskysymyksiä maukkaasti. Olet tervetullut Alfa-kursseille mukaan vaikka yhdelle kerralle tutustumaan. P.12a 6 e.
KohtaamisPaikka su 2.11. klo 17 Palokan kirkko. Miika Kilkki. Lastenohjelmat. Yhteiskytti klo 18.30 Keskiuseurakuntatalon edestä.

KohtaamisPaikan 15-v synttärät la 8.11. klo 16, Palokan kirkko. Teema *Matkalla arkiin*. Pukeudu eläimeksi tule mukaan!

Seuraava lehti ilmestyy 6.11.2014 Materiaali 28.10.2014 mennessä

Henki & elämä

5. vsk.

Kuvataiteilija Ulla Aatinen on rakentanut 170 värikästä kangastelttaa, joista muodostuu Valon kylä -teos Jyväskylän Kirkkokuistoon pyhäinpäivänä. Jokaisen teltan sisälle syytetään kynttilä. Aatinen toivoo, että teoksen äärellä ohikulkijat voisivat kokea pyhyttä ja hartautta.

Tiesitkö?

Pyhäinpäivän ohjelmaa

- Valon kylä -teos Jyväskylän Kirkkokuistossa pyhäinpäivänä 1.11. klo 24 asti
- Teos on osa Jyväskylän taidemuseon ja Jyväskylän seurakunnan pyhäinpäivän ohjelmaa
- Jyväskylän taidemuseo on avoinna 1.11. klo 24 asti. Kahvila Kultavatkaimen lisäksi tarjolla on monenlaista ohjelmaa, josta vastaa Jyväskylän yliopiston taideaineiden ainejärjestö Corpus. Illan aikana voi tutustua myös taidemuseon näyttelyihin. Tarkempi ohjelma jyvaskyla.fi/taidemuseo
- Pyhäinpäivän konsertti Kaupunginkirkossa klo 18. Anne Federley Ensemble. Vapaa pääsy

Valon kylä kohoaa Kirkkokuistoon

Ulla Aatisen Valon kylä -teos pysäyttää katsojan hiljaisuuden ja pyhyden äärelle pyhäinpäivänä Jyväskylän Kirkkokuistossa.

SIRPA KOIVISTO teksti
PETRI KANANEN kuva

Valon kylä on vaikuttava teos, joka käsittää 170 värikästä, kolmikulmaista kangastelttaa, joiden sisälle syytetään hautakynttilä. Teos ilmaantuu hämärässä ja katoaa yön pimeinä tunteita ilmestyäkseen taas joskus jossakin muualla.

– Valon kylä kuvaa matkalla ja irrallaan olemista kahden maailman välissä. Installaation pohjana on *Raamatun* vanhasta käännöksestä tuttu lause ”Ei ole meillä täällä pysyväistä asuinsijaa”, Ulla Aatinen kertoo.

– Toivon, että teos hiljentää ja sen äärellä voi kokea pyhyttä ja hartautta. Lyhtyjen keskellä voi kävellä ja aistia hiljaisuutta ja valoa.

Ulla Aatinen on laukaalainen kuvataiteilija, joka tekee enimmäkseen puupiirroksia, mutta myös muuta grafiikkaa. Teoksiinsa Aatinen ammentaa aiheita omista kokemuksistaan, ihmisten kanssa koetusta sekä kaikesta näkemästään.

– Tuntuu, että pääni on kuin romukoppa, johon on elämän mittaan kertynyt kaikenlaista tavaraa. Sieltä niitä aiheita putkahtelee

esiin. Olen myös niitä ihmisiä, jotka eivät osaa pysähtyä yhden asian ääreen, vaan minusta on hienoa ja mukavaa vaihtaa välillä tekniikkaa.

Viime vuosina Aatinen on käsitellyt töissään paljon luopumista.

– Naisen elämä on yhtä luopumista. Ehkä aihe liittyy ikään. Pitää luopua perheestä, kun lapset muuttavat kotoa, monista asioista, joista on haaveillut, mutta joita ei ehkä ehdi tai jaksaa enää toteuttaa. On paljon ikävää ja kaihoa johonkin, jota ei ehkä tullutkaan.

Valon kylä on tähän mennessä Aatisen suurin installaatio.

– Pidän sellaisista teoksista, jotka eivät huuda, vaan kuiskailevat hiljaiseen jotakin.

Kaikissa Aatisen teoksissa, käsittelevät ne sitten luopumista tai matkalla olemista, tärkeintä on toivon näkökulma.

– En päästä käsistäni yhtään teosta, jossa ei ole toivoa. En halua tehdä synkkiä kuvia, joista tulee ankea mieli. Elämä on toisinaan ihan riittävän raskasta, Aatinen sanoo.

Valon kylä kohoaa pyhäinpäivänä Jyväskylän Kirkkokuistoon. Kangastelttojen pystytys ja kynttilöiden syyttäminen aloitetaan valoisaan aikaan iltapäivällä klo 14 ja kynttilät palavat puoleenyöhön asti. Ohikulkijat voivat osallistua teoksen kokoamiseen.

– Kaikki halukkaat ovat tervetulleita osallistumaan teoksen pystyttämiseen, syyttämään kynttilöitä ja valvomaan niiden palamista.

Kynttilöitä syyttäessä voi muistella edesmenneitä läheisiä. Myös Aatinen syyttää pyhäinpäivänä kynttilän läheiselle ihmiselle, joka

Elämästä

Kirkko tekee hyvää monella eri tavalla

MARJA LEENA LUUKKONEN
teksti ja kuva

Olen **Erja Vesalainen**, 34, naimisissa ja 9-, 7- ja 4-vuotiaiden lasten äiti. Opiskelin ensin kokiksi ja siirryin vähitellen tarjoilijaksi. Eläkeratkaisun valossa taidan kantaa ruokia rollaattoriässäkin, viimeiseen hengenvetoon. Eläköitymisen soisi olevan mahdollista varhemmin ilman että eläketulo romahtaa.

Raviurheilu on sydäntäni lähellä ja ajan Killerillä lähtöautoa. Lisäksi lenkkeilen kahden koiran kanssa ja laulan karaokea. Jo 4-vuotiaana

minusta tuli hevostyttö.

Karaokeen kapsahdin Kuikan lavalla, jossa olin luokkabändin keikalla ja otin lajiin ensituntuman. Lapsena soitin pianoa ja olen aina rakastanut laulamista.

Kävin rippikoulun Koivuniemessä ja sain sieltä ihania muistoja. Leiri oli suunniteltu läheiseksi ja siellä vallitsi rauha ja turvallisuus. Sain uusia ystäviä ja tukea läheisistäni. Isosten kanssa oli helppo jutella elämän asioista.

Rippikoulusta lempivirrekseni jäi laulu, jonka sanat ja sävel koskettavat yhä sydäntäni: *Lasken mat-*

kaan leijan kauneimman. Se saa lentää, tuulien teitä. Toivo nousee yli ulapan. Anna rauha, varjele meitä. Ja iki-ihanaa *Maan korvessa kulkevi* olen laulanut kaikille lapsilleni.

En ole ahkera kirkossakävijä, mutta osallistun lasten koulukirkkoihin. Kirkko tekee hyvää monella eri tavalla. En osaa nostaa yhtä toimintamuotoa muiden ylitse. Aion käyttää äänioikeuttani seurakuntavaaleissa.

Tapahtuupa elämässä mitä tahnassa, pyrin säilyttämään positiivisen ajattelun. Puhun asiat ulos. Jos jo-

takin tosi paha tapahtuu, katse nousee ylös ja suu sopertaa avunpyynnön.

Isovanhempani eivät enää ole elossa, mutta sukuyhteydet ovat tiiviit. Tätini on alkanut pyörittää jokakesäistä festaritapahtumaa kesämökillään ja siellä me serkkuset voimme tavata lapsinemme.

Unelmani liittyy ammattiini. Haaveilen kartanosta, jossa voisin järjestää pitopalvelua ja juhlia, ja jossa olisi myös kotieläinpiha. Lottovoitto ei tietenkään tekisi paha, mutta olen kyllä onnellinen näinkin.

Erja Vesalainen

Tarjoilijana työskentelevä Erja Vesalainen haaveilee kartanosta, jossa voisi pitää pitopalvelua ja järjestää juhlia.